

V kupeju.

V železnem vozu sem sedél,
Skoz okno gledal sem v prirodo,
V nemilo zatopljen usodo
Otožen molčal sem, bledele.

Nasproti si sedela ti,
Sočutno me pogledovala,
Kot nemo bi me vpraševala:
»Kaj pač te, tuji mož, teži?«

Nikar, nikar ne povprašuj,
Na cilju, glej, tu pot je moja,
Na sever dalje speje tvoja,
O dekle, srečno popotuj!

Zapiskal sprevodnik je spet,
Vozovi dalje so zadržali —
Sam stopal sem po stezi mali
Med živim cvetjem — mrtev cvet...

Milislav Vrhovski.

Za pogreb . . .

Spisala Kristina.

vasi N. je bil semenj. Iz vsake gostilne se je glasila godba, slišalo se petje in vriskanje. Vaška mladež je pasla in prodajala ob hišnih vratih svojo radovednost in se podila v cele gruče, ako je nastal kak tepež.

Proti večeru je potihnilo življenje na ulicah, a tembolj je ono završelo v zaprtih gostilniških prostorih.

Pri »Gregorc« so križem vpili, peli, pili in — kleli, akoravno se je ura pomikala že proti jutru. In kdo bi jemal to v zlo, saj je bil semenj in temu na čast se običajno vsak kmetski fant prav pošteno napije in napleše. Obrazi vseh pivcev so bili zabuhli vsled preobilo zavžite pijače. Oči so se jim svetlikale v razposajenem veselji. Dekleta so sedela vsaka poleg svojega čestilca, gladile si z rokami bele predpasnike, popravljale pisane rute okrog vratu in pihljale z rutami razpaljena lica. Brzonoga natararica v kratkem krilu in z velikimi uhani v ušesih je tekala brez miru od mize do mize in prinašala liter za litrom. Tu so jo dražili, tam ji napivali; ona je odgovarjala, smejala se, laskala in pila na zdravje.

Medlo je gorela svetilka pod stropom, njeni sviti so begali in repetali po soparnem, z dimom in vinskim duhom prepojenem vzduhu.

Časih so zašli tja v kot blizu okna in zdrsnili po bledem obrazu moža, ki je nekako onemogel slonel ob steni. Na širokem, pisanem traku visela mu je harmonika, katero je zdaj pa zdaj poprijel, jo z

neko divjo slastjo raztezal in stiskal. Zrl je brezbrizno med kaos plesalcev — a pred očmi se mu je odpiral pekel sè svojimi mukami. —

Utrujeni so posedli zopet pari okrog mize. Kozarci so zveneli in vmes se je vrstilo hripavo petje. Tudi godec je počival. Precejšno število desetic je že romalo v njegov žep, katere je zaslužil včeraj in to noč — to strašno noč! Težki so bili novci in njihova čudna teža zalegala mu je iz žepov gori v prsa. — Zdelo se mu je, da mu ravno toliko rok trga srce in duši življenje. Posegel je v žep, božal desetice — stiskal jih in grabil — kakor da so živa bitja, katera čutijo . . . Čvrst kmetiški mladič ga je stresel za ramo in zavpil: »Tone, polko, pa hitro, hitro!« Vzel je harmoniko v roke, pari so se zasukali — prvi, drugi, tretji, in kmalo se je gnetlo plesalcev; bilo je pravcato suvanje. On pa je igral z odsotno dušo, katera mu je sanjala o sreči, katere zadnji žarki so mu začeli ugašati. Pred šestimi leti igral je tudi na plešišči in si priigrjal svojo ljubo, ljubo Nano. — Od takrat je bil vsak glas njegove harmonike ljubezen, hrepeneje in neskončna radost. Danes mu ti glasovi pripovedujejo žalostno povest — in razgrinjajo bedno stanje zadnjih dveh let. O, ti glasovi so divji kriki njegove obupane duše. Noč je bila mrzla in njeni ledeni dihi so se vrivali skozi slabo zaprta okenca in stresali dvoje hropečih telesc. Mlada žena je nagibala uho zdaj k ustecam Anice, zdaj k obrazku Toneta, iz njenih rudeče obrobjenih oči so kapale vroče solze na umazano odejo malih bolnikov. Otroka sta v jednomer povpraševala, kdaj pridejo oče, kam so odnesli včeraj Jožeta, zakaj ni hotel več govoriti — in je tako mirno ležal v postelji — niti hropel ni več. — Anica je hotela jokati — a nekaj ji je stiskalo grlo in ji zapiralo tenek glasek. Zbrala je vse svoje moči — in jima pravila, da pridejo oče kmalu domov, da Jožko spi danes v drugi hiši, da mu gori celo noč lep, rudeč plamenček, da ga ni strah, in da ima Toneta in Anico še vedno rad . . . Globoko na prsi se ji je nagnila glava in začela je glasno ihteti. Vsa izmučena je naposled zadremala. Svetle, jasne podobe so hitele mimo nje — a tem so sledile grozne prikazni in so stezale roke po njenih malčkih. — Stala je poleg male krste in pletla vence iz krizantem, aster in georgin, katere ji je dal graščinski vrtnar in zanje vzel zadnje krajcarje . . .

Tako tiho je bilo v mrtvašnici — nič se ni ganilo — le rudeč plamenček je migljal. Zapeli so zvonovi — po grobeh je drhtelo belo cvetje in na križih so vihrali črni pajčolani . . .

Začelo se je daniti, ko je prihitel godec domov. Vstopil je tiho, sedel k mizi in štel denar. »Toliko, da plačam pogreb«, je vzdihnil in si zakril obraz z rokama . . .